

Evropská unie Evropský sociální fond Operační program Zaměstnanost

EXPERTNÍ PLATFORMA MERRPS

ZÁPIS Z 14. SETKÁNÍ

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Datum: 31.1. 2019

Místo: Národní ústav duševního zdraví, Klecany

Přítomni: Petr Winkler, Vendula Machů, Dana Chrtková, Matyáš Müller, Alexandr Kasal, Dita Protopopová, Jan Stuchlík, Martin Dlouhý, Zbyněk Roboch, Karolína Mladá, Zuzana Svobodová, Oldřich Ďurech, Helena Rögnerová, Petr Hanuš, Tereza Palánová

Omluveni: Hana Marie Broulíková, Jaroslav Pulda, Jiří Havrlant, Petr Hejzlar, Pavel Říčan, Eva Dragomirecká, Pavel Novák, Pavel Mohr, Lucie Kondrátová, Barbora Hubená

Hlavní témata: národní akční plán pro duševní zdraví

Příští setkání: 19.2.

PROGRAM

- představení nových hostů
- Národní akční plán duševního zdraví

Národní akční plán (NAP) duševního zdraví

- k podrobnějšímu popisu jednotlivých kapitol viz [prezentace](#)

Preambule

- NAP je dokument navazující na národní a mezinárodní dokumenty, který je strukturován podle metodiky WHO a založen na jasně definovaných a měřitelných cílech (odlišení od strategie)
- harmonogram vytváření plánu viz prezentace
- vládní nadrezortní dokument

všechny kapitoly mají strukturu:

- současný stav
- problematické oblasti
- cíle
- opatření
- indikátory

Strategické cíle

- ne jasně operacionalizované, obecně stanovené hodnoty, ke kterým by systém měl do roku 2030 směřovat
- **návrhy na změnu:**
  - dostupnost péče místo péče po celý životní cyklus
  - dodat regionální dostupnost a regionální nerovnosti
  - doplnit transformace nemocnic
- proběhla diskuse o plánech na transformaci nemocnic
  - v aktuálních plánech se nepočítá s rušením PN ani s kompletním přesunem péče do VN, ale s jejich transformací; CDZ musí využívat personálu PN
  - transformace a redukce lůžek již probíhá; měl by být ponechán prostor pro spontánní vývoj; zároveň je třeba připravovat pacienty
  - je třeba skutečně změnit přístup - riziko transinstitucionalizace
  - naplňování CRPD – implikace pro to, jak můžou PN vypadat

Legislativa

- **návrh přidat oblast prevence**
- ke každému bodu by mělo být konkrétní opatření – skupina, která bude předkládat návrh na legislativní úpravu – indikátor dvojího typu: 1. návrh je předložen, 2. schválen
- **návrh zařadit legislativní zakotvení posudkové komise** (aktuálně je neadekvátní pro psychiatrickou oblast, odvozena od somatické péče)
- **debata o nedostupnosti psychoterapeutické péče**
  - aktuální legislativa (16/2018 nařízení o psychoterapii)
    - psychoterapie se definovala jako specializační vzdělávání pro klin. psychologii → je třeba vytvořit a schválit program specializačního vzdělávání pro zdravotníky, kteří nejsou klinickými psychology (v současnosti např. psychiatr nemůže dokončit své psychoterapeutické vzdělání tak, aby ps. mohl poskytovat přes pojišťovnu)
    - dostupnost psychoterapie je blokována pojišťovnami - snaží se nad tím mít kontrolu kvůli obavě, aby se z toho nestal neřízený byznys → snaha limitovat působnost soukromých psychoterapeutických institutů
  - vzdělávání má na MZ na starosti Mgr. Zbyněk Podhrázký → možnost udělat s ním konzultaci
  - → je třeba v rámci NAP stanovit datum, do kdy by mělo být toto téma vyřešené
  - návrh legislativně zachytit i psychosociální intervence, které se prolínají s psychoterapií, ale nejedná se o systematickou psychoterapii – pro takové by potom mohly být vytvořeny specifické profese, které by nemusely nutně být v rámci zdravotnictví, a mohlo by být definováno, kdo je bude platit; možnost vytvořit nezdavotnickou mezirezortní profesi
  - pro účely NAP je třeba ujasnit slovník a **vytvořit pracovní skupinu**
- další problémy
  - je třeba podchytit to, že služby poskytované v nějakém rezortu jsou placeny jiným rezortem
  - samostatný zákon o ochraně duševního zdraví
    - existuje expertní posudek – zákon o duševním zdraví by znamenal zásah do občanského zákoníku, efekt by byl malý – jednodušší cesta úprava ve stávajících zákonech → **DP pošle DC a JP**
- možnost řešení: balík – transformační zákon – technická novela, která by zahrnovala všechny tyto věci – zahrnovalo by změnu různých zákonů, aby se neotvíraly všechny samostatně (takto v minulosti

proběhl tzv. „Tlusťoch“ – reforma veřejné správy) → v NAP by měl být indikátor, že něco takového proběhlo – „technická novela v rámci reformy“

Destigmatizace, podpora, prevence

- možnost vytvořit nadaci, která by distribuovala zdroje pro destigmatizační aktivity a zajišťovala by kvalitu – otázka, jestli to patří do NAP
- zásadní je vytvořit síť ambasadorů tak, aby byla destigmatizace decentralizovaná a fungovala jako sociální hnutí
- mělo by se pracovat také s úřady, školami a učiteli
- aby byla destigmatizace kontinuální, měla by být celostátní kampaň
- destigmatizace souvisí se zaměstnáváním lidí s DO + vzděláním zaměstnavatelů, jak pečovat o duševní zdraví zaměstnanců, prevenci sebevražd apod.
- otázka financování:
  - z hlediska MZ nejlepší cesta přes nějaký dotační program
  - možnost vypisování grantů – aby jedna z oblastí byla problematika duševního zdraví
- zkušenost z komunitních služeb – destigmatizační programy často nedotažené, neevaluované – neznáme dopad na veřejnost → existují guideliny, je třeba větší důslednosti při vypisování žádostí
- školy
  - měla by být kombinace specifických destigmatizačních intervencí a nespecifických, kultivujících lidské hodnoty obecně, toleranci
  - prevence duševního zdraví X prevence šikany vůči dětem s DO + schopnost pracovníků pracovat s dětmi s DO
  - zavádění psychosociální výchovy
- návrh vytvoření online poradny: zplnomocnění lidí, kteří prožívají nějaký neobvyklý stav (základní sebe-diagnostika za použití screeningových nástrojů + rozcestník na dostupné služby)

Psychofarmaka

- je třeba zkoumat nejen fyzickou dostupnost ale i jejich užití jako restriktivního opatření
- téma podávání psychofarmak v pobytových sociálních službách, podávání medikace nezdravotnickými profesemi (nelegální, bývá porušováno)
- téma otevřené komunikace o medikaci mezi doktorem a pacientem: vedlejší účinky, nedostatek moderních farmak
- otázka medikace na školách

Obhajoba práv a zájmů klientů

- problematický legální status peer pracovníků - organizace neví, jak je zaměstnat, neexistuje jednotné vzdělávání atd.
- hodnocení kvality péče – zásadní, aby uživatelé mohli péči ovlivňovat – AQOL 8D pořad není rozšířený
- přítomnost uživatelů na VV, odborné radě, regionálních koordinačních skupinách, transformačních týmech PN, hodnocení podle WHO
- výhledově: ve vedení CDZ, v managementu, dozorčích orgánech – řídicí rada
- je třeba změnit vnitřní řády na odděleních PN a umožnit lidem s DO participaci na jejich vytváření a dohlížení
- existence nezávislého orgánu pro stížnosti
  - kdyby to měl být nezávislý subjekt, musela by se zřídit zvláštní instituce - složité, možnost zřídit pod MZ; oblast pro duševní zdraví může jít pod úřad vlády – ne zcela nezávislé, ale realizovatelné
  - neexistuje státní kontrola – CRPD není zrcadleno v legislativě

- vzdělávání uživatelů, kvalita služeb, právní poradenství
- často se nedodrží ani to, co by mělo být: aby soudce při nedobrovolné hospitalizaci mluvil i s pacienty, ne jen s personálem → potřeba vymezit pravomoce státních úředníků

Zlepšování kvality

- v současnosti cca 4 systémy hodnocení pro CDZ: inspekce kvality soc. služeb, zdravotnické parametry, speciální sledování projektu, kraje si vytváří každý svůj způsob sledování kvality/účelnosti sociálních služeb → potřeba vytvořit jednotnou metodiku hodnocení s jasnými jednotnými parametry, co se kontroluje (neměla by být další k těmto již existujícím) – řeší pracovní skupina Mgr. Vrbického
- důležité, aby metodika skutečně nasedala na potřeby a situace relevantní pro daný typ služby, aby byla realistická, ne extrémně zatěžující (odstrašující příklad KV kraje, kde se vytvořená metodika zaměřovala na detaily, trvala extrémně dlouho a byla nerealisticky přísná)
- ideálně by mělo být hodnocení jednotné pro zdravotní i sociální služby → je třeba vytvořit mechanismy povinných kontrol: musí kontrolovat nějaký státní systém
- je třeba zahrnout i školství → mezirezortní pracovní skupina na MZ
- potřeba definovat fidelity škály pro komunitní zařízení
  - zkušenost s fidelity škálou pro FACT ve Fokusu MB – může vést ke zlepšení kvality ale nemělo by být povinné
  - otázka, kdo by měl certifikaci dělat - pokud bude externí a nepovinná, riziko, že ty špatné služby to nepodstoupí
  - mechanismus povinných kontrol – možnost pokut, odebrání akreditace – zkušenost ze školství, že to vedlo k velkému zlepšení

Informační systémy

- restriktivní opatření – monitorovat nejen v daném zařízení, ale i centrálně
- je třeba vymezit oblasti, které se mají sledovat – v sociální oblasti data často chybí, data uživatelsky nepřívětivá
- částečně by to měl řešit ÚZIS
- školství
  - děti trpí tím, že není evidovaná přítomná porucha, řeší se špatně
  - ve školství je nelegální restriktivní opatření
- uživatelé: otázka ochrany soukromí – jaká všechna data je nutné sbírat?
- evidence, toho, jaké informační služby jsou a jak jsou data používána pro rozhodování

Výzkum a hodnocení politik a služeb

- data mají být využita pro další rozvoj služeb
- musí být ošetřené – jak se nakládá s rutinními i mimořádnými daty
- definovat co, jak a proč se sleduje, kdo dělá analýzy atd.
- obavy uživatelů z kontroly
  - důležité vysvětlovat, že to vylepšuje systém
  - pro reformy je důležité, jestli to vede ke zlepšení

Mezirezortní spolupráce

- řízení služeb
- školství, spravedlnost, MPSV
- ne jen mezirezortní ale i intersektoriální
- je podstatné mít vládní dokument, je složité prosazovat, pokud někdo nechce spolupracovat

- problematika sociálního bydlení – sociální byty – program MMR

ÚKOLY

Úkol	Zodpovědnost	Termín	Výstup (✓)

Zapsal Matyáš Müller